

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ
พระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. มีหลักการ คือ ให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ ครั้งที่ ๙๐/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ... ในวาระที่หนึ่ง ครั้งที่ ๙๐/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ และมอบหมายให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อพิจารณารายละเอียด โดยกำหนดแปรญัตติภายใน ๑๕ วัน และกำหนดเวลาพิจารณา ๔๕ วัน โดยเมื่อครบกำหนด ๔๕ วันแล้ว คณะกรรมการวิสามัญมีหนังสือขอขยายเวลาการพิจารณาออกไปอีก ๑๕ วัน (ครั้งที่ ๑) โดยที่ประชุมมีมติให้คณะกรรมการวิสามัญขยายเวลา (ครั้งที่ ๑) ออกไปอีก ๑๕ วัน ต่อมา คณะกรรมการวิสามัญมีหนังสือขอขยายเวลาการพิจารณาออกไปอีก ๑๙ วัน (ครั้งที่ ๒) โดยที่ประชุมมีมติให้ คณะกรรมการวิสามัญขยายเวลา (ครั้งที่ ๒) ออกไปอีก ๑๙ วัน เมื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอรายงานต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และประธานสภานิติบัญญัติ แห่งชาติได้บรรจุ ระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๑/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

จากนั้น ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๑/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้พิจารณารายละเอียดในวาระที่สอง เรียงตามลำดับมาตรา และลงมติในวาระที่สามมีมติ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย และดำเนินการส่งร่าง พระราชบัญญัตินี้ไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ สาระสำคัญ มีดังนี้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๖๘ ก วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการตรา พระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓๙ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ในพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้ (มาตรา ๓)

“การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี” หมายความว่า การดำเนินกิจการที่เป็นการเพิ่มพูนความรู้และความสามารถทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรม เพื่อยกระดับความสามารถในการผลิตและการบริการ ตลอดจนความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ และความเป็นอยู่ของสังคม โดยรวมถึงการพัฒนาบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาขีดความสามารถในการรับและถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งภายในและจากต่างประเทศเพื่อการพัฒนาประเทศในทุกด้าน

“การวิจัย” หมายความว่า การศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ หรือทดลองอย่างเป็นระบบ อันจะทำให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง ความรู้ใหม่ หรือหลักการไปใช้ในการตั้งกฎ ทฤษฎี แนวทางในการปฏิบัติเพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อสร้างนวัตกรรม อันจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

“ระบบวิจัย” หมายความว่า การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกันอย่างประสานสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

“มาตรฐานการวิจัย” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ของการวิจัยและนวัตกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในทุกกระบวนการของการวิจัยและนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทั้งนี้ รวมถึงจริยธรรมที่นักวิจัยพึงปฏิบัติด้วย

“ข้อมูลการวิจัย” หมายความว่า ข้อมูลที่เกี่ยวกับโครงการและผลงานการวิจัยและนวัตกรรม งบประมาณ บุคลากร ทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากการวิจัยและนวัตกรรมและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวกับการวิจัยและนวัตกรรม

“นวัตกรรม” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ สิ่งประดิษฐ์ บริการ กระบวนการที่เกี่ยวกับการผลิต การจัดโครงสร้างองค์กร ระบบบริหารจัดการ การบริหารการเงิน ธุรกิจ การตลาด หรือในการอื่นใด ทั้งนี้ ซึ่งเป็นสิ่งใหม่หรือพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญและนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวงกว้างทั้งในเชิงพาณิชย์และสาธารณะ

“หน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรม” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยและนวัตกรรม

“นโยบาย” หมายความว่า นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ

“งบประมาณ” หมายความว่า งบประมาณส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม

“บุคลากร” หมายความว่า บุคลากรวิจัยและนวัตกรรม

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะอยู่ในบังคับหรือกำกับดูแลของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ องค์การอัยการ หรือองค์การอิสระ

“สถานนโยบาย” หมายความว่า สถานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยสถานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

“กสว.” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมตามกฎหมายว่าด้วย
สถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

“สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ” หมายความว่า สำนักงานการวิจัยแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

“สอวช.” หมายความว่า สำนักงานสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
แห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

“สกสว.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ตามกฎหมายว่าด้วยสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามกฎหมายว่าด้วย
สถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๒. รัฐต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม
และศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ ของประเทศทั้งระบบ เพื่อสร้างความรู้นำไปใช้กำหนดนโยบายสาธารณะ
และการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจและประโยชน์ทางสังคม ความมั่นคง
และสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๔)

(๑) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ
ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนอื่น รวมทั้งนโยบายของรัฐบาล

(๒) จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม
ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของหน่วยงานของรัฐในระบบวิจัยและนวัตกรรม

(๓) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม
และโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพที่เพียงพอ

(๔) จัดให้มีกลไกและมาตรการสนับสนุน อำนวยความสะดวกแก่การวิจัยและนวัตกรรม และการให้
สิทธิประโยชน์และแรงจูงใจที่เหมาะสมแก่การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม

(๕) สนับสนุนและช่วยเหลือการจดทะเบียนสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

(๖) สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยและนวัตกรรมโดยภาครัฐ
ภาคเอกชน ชุมชน และภาคประชาสังคม

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ

(๘) ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดให้มีกฎหมายใหม่เพื่อเอื้อต่อการพัฒนา
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม

(๙) ส่งเสริมวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรมในสาขาใหม่ให้ทันกับพัฒนาการ
ของวิทยาการในโลก

๓. เพื่อบูรณาการและขับเคลื่อนระบบวิจัยและนวัตกรรมทางด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนบุคลากร
งบประมาณ และกฎหมาย ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ให้จัดประเภทหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรม
ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๗)

(๑) หน่วยงานด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ และงบประมาณเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(๒) หน่วยงานด้านการให้ทุน

(๓) หน่วยงานที่ทำวิจัยและสร้างนวัตกรรม

(๔) หน่วยงานด้านมาตรวิทยา มาตรฐาน การทดสอบและบริการคุณภาพวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(๕) หน่วยงานด้านการจัดการความรู้จากการวิจัยและนวัตกรรม และหน่วยงานซึ่งเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากงานดังกล่าว

(๖) หน่วยงานอื่นตามที่สถานโยบายกำหนด

๔. การกำกับดูแลหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมจะกระทำได้เพียงพอที่จำเป็นเพื่อรักษาคุณภาพ มาตรฐานการวิจัย และประโยชน์ของประชาชนหรือประเทศเป็นส่วนรวม โดยจะกระทบต่อเสรีภาพทางวิชาการของหน่วยงานนั้นในการวิจัยและสร้างนวัตกรรมมิได้ (มาตรา ๘)

๕. ห้ามมิให้หน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมทำวิจัยและสร้างนวัตกรรมเอง เว้นแต่เป็นการวิจัยหรือสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานนั้น

ห้ามมิให้กรรมการ ผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรม กระทำการใดอันเป็นการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวมหรือขัดแย้งระหว่างบทบาทหรือหน้าที่และอำนาจ เว้นแต่จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สถานโยบายกำหนด (มาตรา ๙)

๖. ในกรณีที่ต้องดำเนินการโครงการพัฒนาประเทศที่ต้องพึ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่จากต่างประเทศ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งของโครงการดังกล่าว เพื่อสร้างความสามารถในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ผู้ประกอบการ ชุมชน และสังคมอย่างเป็นระบบ (มาตรา ๑๐)

๗. เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้มีการส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๑)

(๑) ให้องค์กรวิชาการและวิชาชีพมีส่วนร่วมในการศึกษา วิจัย และสร้างนวัตกรรมในกระบวนการให้การศึกษาหรือให้บริการวิชาชีพ เผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยและนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศ และเป็นแหล่งทรัพยากรบุคคลที่พร้อมให้ข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์หรือศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้รัฐมีแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานความจริงทางวิทยาศาสตร์

(๒) ให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมสำคัญในการนำเสนอ นโยบาย ลงทุนและร่วมทุนตลอดจนร่วมทำวิจัยและนวัตกรรมกับหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการผลิตให้บริการ

(๓) ให้หน่วยงานของรัฐส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในการกำหนดนโยบาย การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม หรือการประกอบการในความรับผิดชอบ

(๔) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่น และชุมชนอื่นที่มีส่วนร่วมและเข้าถึงงานวิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งนำผลงานดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในกิจการของท้องถิ่นชุมชน หรือสมาชิก

(๕) ให้หน่วยงานภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการให้ความเห็น ความร่วมมือ และการสร้างความตระหนักในความสำคัญของการวิจัยและนวัตกรรม

(๖) หน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมพึงร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานในต่างประเทศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในการศึกษาวิจัย การสร้างนวัตกรรม การถ่ายทอดวิทยาการหรือเทคโนโลยี การลงทุนหรือร่วมทุนซึ่งเกี่ยวกับการวิจัยและนวัตกรรม

(๗) การกำกับ เร่งรัด ติดตามและการประเมินผลให้ดำเนินการเท่าที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๘. นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศที่สภานโยบายจัดทำขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๒)

(๑) วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์หลัก

(๒) ระบบ กลไก และแนวทางการขับเคลื่อนระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณ การจัดระบบแรงจูงใจ และการอำนวยความสะดวก

(๓) แนวทางและมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนเพื่อการวิจัยและนวัตกรรม

(๔) กลไกการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการทำให้ผลงานดังกล่าวเกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

(๕) แนวทางและมาตรการพัฒนาบุคลากร

(๖) การกำหนดภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๙. ให้ สอวช. ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในระบบวิจัยในระบบวิจัยและนวัตกรรมตามแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ เพื่อสนับสนุน ช่วยเหลือ หรือประสานการดำเนินการที่จำเป็น รวมทั้งให้คำแนะนำ เร่งรัด หรือขอให้ปรับปรุงแผนปฏิบัติการหรือการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้สอดคล้องกับแผน และในกรณีที่ สอวช. เห็นว่าแผนปฏิบัติการหรือการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐไม่เป็นไปตามแผน ให้เสนอความเห็นต่อสภานโยบายเพื่อพิจารณาเมื่อสภานโยบายมีมติสั่งการเป็นประการใดให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามมตินั้นโดยเร็ว (มาตรา ๑๔)

๑๐. การกำหนดกรอบวงเงินงบประมาณประจำปีด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม การทำคำขอวงงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ กสว. ต้องจัดทำประมาณการกรอบวงเงินงบประมาณรวมที่ต้องใช้ตามแผนแต่ละด้านเสนอต่อสภานโยบาย โดยระบุว่าปีใดต้องใช้งบประมาณใด (มาตรา ๑๖)

๑๑. ให้หน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมที่จะขอวงงบประมาณจัดทำคำขอวงงบประมาณ ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๗)

(๑) คำขอวงประมาณรายจ่ายประจำและรายจ่ายตามภารกิจของหน่วยงานที่มีใช้โครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และโครงการวิจัยและนวัตกรรม ให้เสนอต่อสำนักงบประมาณได้โดยตรง และให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมแต่ละหน่วยงาน

(๒) คำขอวงประมาณเพื่อโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและโครงการวิจัยและนวัตกรรม ให้เสนอต่อ กสว. ตามหลักเกณฑ์ที่ กสว. กำหนด และให้ กสว. พิจารณาคำขอและผลการดำเนินการของหน่วยงานแต่ละหน่วยในปีที่ผ่านมาประกอบการจัดสรรเงินกองทุนให้เป็นงบประมาณของหน่วยงานนั้น

๑๒. ในกรณีมีความจำเป็น จำทำข้อตกลงให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม โดยได้รับเงินงบประมาณจากกองทุนเงินหนึ่งปีงบประมาณก็ได้ (มาตรา ๑๘)

๑๓. เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ การจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อการวิจัยและพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐประกาศกำหนด

สภานโยบายอาจขอให้คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐดำเนินการ ตามวรรคหนึ่ง หรือขอให้ตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อ จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมาใช้บังคับแก่การจัดซื้อจัดจ้างใด ตามพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือ แต่บางส่วน (มาตรา ๑๙)

๑๔. ให้กระทรวง กสว. และ สอวช. โดยความเห็นชอบของสภานโยบายส่งเสริมและสนับสนุน การผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรม ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของแต่ละหน่วยงาน ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๒๐)

(๑) ให้ทุนการศึกษาและทุนอื่นเพื่อสร้างบุคลากร

(๒) สร้างแรงจูงใจทางงบประมาณและสิทธิประโยชน์อื่นเพื่อให้หน่วยงานในระบบวิจัย และนวัตกรรมสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพสอดคล้องกับแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ

(๓) ประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานกลางด้านการบริหารงานบุคคลของข้าราชการ และบุคลากรของรัฐประเภทต่าง ๆ ให้ปรับปรุงกฎหมายและกฎข้อบังคับเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางอาชีพ ของบุคลากรให้ทัดเทียมกับผู้ดำรงตำแหน่งอำนวยการและบริหารทั้งการเลื่อนตำแหน่ง ค่าตอบแทนและสิทธิ ประโยชน์อื่นในตำแหน่ง

(๔) ส่งเสริมการให้บุคลากรในหน่วยงานของรัฐไปทำการวิจัยหรือนวัตกรรมในหน่วยงานอื่น ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานต้นสังกัด และให้ได้รับค่าตอบแทน ตลอดจนนำผลงานมาใช้ในการประเมินผลงานและการเลื่อนตำแหน่งในหน่วยงานที่ตนสังกัดไว้

(๕) ให้ทุนหรือสนับสนุนให้บุคลากรไปปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศในหน่วยงานที่มีชื่อเสียงระดับโลกทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานต้นสังกัด และให้ได้รับ ค่าตอบแทน ตลอดจนนำผลงานมาใช้ในการประเมินผลงานและการเลื่อนตำแหน่งในหน่วยงานที่ตนสังกัดได้

(๖) ให้บุคลากรนำผลงานที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ไปหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้ โดยแบ่ง หรือไม่ต้องแบ่งผลประโยชน์กับหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนที่ตนสังกัดหรือไปปฏิบัติหน้าที่แล้วแต่กรณี ตามระเบียบของสภานโยบาย

(๗) ดึงดูดบุคคลซึ่งมีความสามารถสูงทั้งที่มีหรือไม่มีสัญชาติไทยให้เข้ามาดำเนินการวิจัยและ นวัตกรรมในประเทศ เป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยและนวัตกรรม โดยมีแรงจูงใจต่าง ๆ โดยเฉพาะการตรวจ ลงตราเป็นกรณีพิเศษ การให้ขอสัญชาติไทยได้ และการได้รับค่าตอบแทนในอัตราที่แข่งขันกับต่างประเทศได้ รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรที่มีหรือไม่มีสัญชาติไทยดำเนินงานวิจัยและนวัตกรรมในต่างประเทศเพื่อให้ได้ งานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณภาพ

(๘) ส่งเสริมให้ผู้บริหาร พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ มาร่วมดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐในระบบวิจัยและนวัตกรรม

(๙) ส่งเสริมเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ ให้ได้รับการพัฒนาความสามารถ หรือมีสถานศึกษาที่มุ่งเพาะความสามารถเป็นพิเศษ และให้มีทุนการศึกษาและความสนับสนุนที่เหมาะสม และเพียงพอ

(๑๐) กำหนดมาตรการอื่นที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร

เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบกับการดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีโดยเร็ว

๑๕. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติมีอำนาจให้รางวัลผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ได้รับการประเมินและพิสูจน์แล้วว่าเป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจ สังคม หรือวิชาการของประเทศอย่างยิ่ง (มาตรา ๒๑)

๑๖. เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการ บริหารจัดการ และวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลการวิจัยและนวัตกรรมในภาพรวมของประเทศ ให้หน่วยงานในระบวิวิจัยและนวัตกรรมแจ้งหรือเชื่อมโยงข้อมูลการวิจัยและนวัตกรรมของหน่วยงานต่อสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๒๒)

- (๑) ชื่อโครงการและผู้วิจัยในโครงการ
- (๒) บทคัดย่อของผลงานวิจัย
- (๓) งบประมาณที่ใช้
- (๔) ชื่อและที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ของบุคลากร
- (๕) ทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากการวิจัย
- (๖) ข้อมูลอื่นตามที่สภานโยบายประกาศกำหนด

๑๗. ให้สถาบันอุดมศึกษาแจ้งหรือเชื่อมโยงข้อมูลการวิจัยและนวัตกรรมและหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่จะดำเนินการในระดับบัณฑิตศึกษาของนิสิตหรือนักศึกษาของตนต่อสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ รวมถึงรายงานผลการวิจัยและนวัตกรรมและวิทยานิพนธ์เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภานโยบายกำหนด

โดยให้สำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมจัดให้มีการลงทะเบียนหัวข้อวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้งในสังกัดและในกำกับดูแลของรัฐมนตรี สถาบันอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งที่สังกัดกระทรวง ทบวง กรมอื่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้สำนักงาน ก.พ. และหน่วยงานของรัฐที่ให้ทุนในระดับบัณฑิตศึกษาแก่นักศึกษาที่ศึกษาในต่างประเทศ แจ้งหรือเชื่อมโยงข้อมูลการวิจัยและหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่จะดำเนินการในระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาที่รับทุนต่อสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ รวมถึงรายงานผลการวิจัยและนวัตกรรมและวิทยานิพนธ์เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภานโยบายกำหนด (มาตรา ๒๓)

๑๘. ให้สำนักงานการวิจัยแห่งชาติจัดทำฐานข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ (มาตรา ๒๔)

๑๙. ให้สำนักงานการวิจัยแห่งชาติรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการและผลงานวิจัยและนวัตกรรมจากหน่วยงานในระบวิวิจัยและนวัตกรรมและให้ สกสว. วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ทั้งนี้ ให้สำนักงานการวิจัยแห่งชาติและ สกสว. เสนอความเห็นต่อ กสว. และสภานโยบายเพื่อประเมินสถานภาพการวิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีของประเทศตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ และเป็นข้อมูลในการจัดทำนโยบายต่อไป (มาตรา ๒๕)

๒๐. ให้กระทรวงและ สกสว. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล คณะบุคคล ชุมชน หน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ทั้งในเชิงนโยบาย เชิงพาณิชย์ เชิงสังคม และเชิงสาธารณประโยชน์

ในการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมแก่บุคคล คณะบุคคล ชุมชนหรือหน่วยงานภาคเอกชน ให้มุ่งเน้นโครงการวิจัยและนวัตกรรมซึ่งมีลักษณะ ดังต่อไปนี้ มาตรา ๒๖)

(๑) มีความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง รวมทั้งการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและภาคการบริการของประเทศ

(๒) สามารถตอบสนองต่อการสร้างความรู้ใหม่ ยกระดับนวัตกรรม ปรับปรุงกระบวนการผลิตและบริการ แก้ปัญหาเชิงเทคนิค ทดแทนการนำเข้าเทคโนโลยี หรือมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ

(๓) มีความเป็นไปได้สูงที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม

(๔) ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนหรือวิสาหกิจเพื่อสังคมให้ดำเนินการในเชิงพาณิชย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) ส่งเสริมการนำทรัพย์สินทางปัญญาสาธารณะ ทรัพย์สินทางปัญญาที่ผู้ทรงสิทธิหรือเจ้าของอนุญาตหรือยินยอมให้ใช้ทรัพย์สินทางปัญญานั้น รวมทั้งทรัพย์สินทางปัญญาที่สิ้นอายุการคุ้มครองตามกฎหมาย ไปใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการวิจัยและนวัตกรรม และการพัฒนาเพื่อต่อยอดความรู้และเทคโนโลยี

(๖) ลักษณะอื่นตามที่สภานโยบายกำหนด

๒๑. สภานโยบายอาจเสนอคณะรัฐมนตรีให้มีมติสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์โดยให้สิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๒๙)

(๑) ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างสินค้าหรือบริการที่ใช้ผลงานจากการวิจัยและนวัตกรรมจากบุคคล คณะบุคคล ชุมชน หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชน ซึ่งได้รับการสนับสนุน

(๒) ให้ได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลหรืออากร ในการนี้ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาความเห็นของกระทรวงการคลังประกอบด้วย

(๓) ให้ได้รับส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

(๔) ให้ผู้สร้างงานวิจัยหรือนวัตกรรมเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ โดยมีการแบ่งปันหรือไม่ต้องแบ่งปันผลประโยชน์ให้หน่วยงานผู้สนับสนุนทุนวิจัยหรือนวัตกรรม ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในระเบียบของสภานโยบาย

(๕) ให้อนุญาตให้ใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาโดยมีหรือไม่มีค่าตอบแทน รวมทั้งการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา ในกรณีที่ใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวมีกำไรจากการใช้ทรัพย์สินทางปัญญานั้น

(๖) ยกเว้นหรือลดหย่อนการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายซึ่งหน่วยงานของรัฐจัดเก็บเพื่อการตรวจวิเคราะห์หรือการออกไปอนุญาต หรือเพื่อการอื่น

(๗) สิทธิประโยชน์อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยข้อเสนอของสภานโยบาย

๒๒. ให้กระทรวง กสว. สกสว. และหน่วยงานของรัฐสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม และพัฒนาเพื่อต่อยอดความรู้และเทคโนโลยีหรือการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ของหน่วยงานของรัฐ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในระเบียบของสภานโยบาย (มาตรา ๓๐)

๒๓. เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการวิจัยของประเทศให้ กสว. โดยความเห็นชอบของสภานโยบาย มีหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานการวิจัยด้านต่าง ๆ

มาตรฐานการวิจัยตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

กสว. อาจจัดทำข้อกำหนดและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมนำไปใช้ได้ (มาตรา ๓๒)

๒๔. ให้ กสว. โดยความเห็นชอบของสภานโยบายกำหนด (มาตรา ๓๓)

(๑) จริยธรรมการวิจัยทั่วไป เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

(๒) หลักเกณฑ์การวิจัยและข้อกำหนดจริยธรรมการวิจัยซึ่งมีปัญหากับหลักศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

๒๕. โครงการวิจัยและนวัตกรรมใดที่ดำเนินการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อผูกพันเดิมจนกว่าจะเสร็จสิ้นโครงการ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการ ตามโครงการดังกล่าว การดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมตามกฎหมายว่าด้วยสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ กำหนด

๒๖. ในวาระเริ่มแรก เพื่อประโยชน์ในการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศกลางด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามกฎหมาย ว่าด้วยสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ และหน่วยงานในระบบวิจัย และนวัตกรรมอื่น ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมตามกฎหมายว่าด้วยสภานโยบาย การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติประกาศกำหนด ถ่ายโอนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และนวัตกรรม การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ให้สำนักงานการวิจัยแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ บริหารราชการกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ภายในระยะเวลาที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมประกาศกำหนด (มาตรา ๓๘)

๒๗. บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่ง ตามพระราชบัญญัตินี้ขึ้นใช้แทน ซึ่งต้องไม่เกิน ๒ ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๓๙)

นางธิดารัตน์ อุ่นจันทร์ / จัดทำ